

Introduktion

Troels Kristensen, DJF

I dag er 10% af den mælk, der indvejes på mejerierne i Danmark økologisk produceret. De økologiske kvægbedrifter er, i forhold til de konventionelle bedrifter, kendetegnet ved flere køer (95 versus 82 køer), et større areal per ko (1,24 versus 1,05 ha/ko), men 10% lavere leverance til mejeriet per ko (8175 versus 7386 kg EKM/ko) (Vestergård & Kristensen, 2004) og ingen forskelle i dyrenes sundhed, vurderet ud fra indikatorer som celletal i mælken, udsætningsomfanget og reproduktion. Driftsøkonomisk er der på de økologiske bedrifter som gennemsnit en lidt højere aflønning til ejeren end på de konventionelle bedrifter, trods højere kapacitetsomkostninger. Den højere mælkepris er således en afgørende faktor for den højere lønningsevne. Ses der på miljøbelastningen er der et lavere overskud af kvælstof og fosfor på de økologiske kvægbrug, også efter korrektion for forskellen i antal af dyr pr ha (Kristensen, 2004).

Ovenstående status afspejler den trend der har været i udvikling af den økologiske mælkeproduktion de seneste 10 til 15 år, mod større specialiserede mælkekvægsbrug. En trend som på mange måder er tilsvarende den der ses indenfor konventionel produktion, trods andre rammebetingelser for den økologiske produktion. Lovgivningsmæssigt kræves der minimum 60% grovfoder i den økologiske foderration og at maksimalt 10% af foderet må være konventionelt dyrket indtil 2006. Reelt er 100% økologisk fodring dog allerede indført, da de dominerende mejerier indførte krav herom i sommeren 2001.

Formålet med temadagen er at bidrage med viden der kan sætte den enkelte økologiske kvægbruger i stand til at vurdere forskellige alternativer til fortsat udvikling af bedriften i overensstemmelse med de grundlæggende økologiske principper og værdigrundlag (<http://www.foejo.dk/debat/index.html>). Et væsentlige elementer heri er bl.a. at arbejde med stedlige ressourcer, sikre at produktionen gennemføres i overensstemmelse med dyrenes behov og at der produceres fødevarer af optimal kvalitet.

Overgangen til fodring udelukkende med økologisk foder ses som en væsentlig udfordring, specielt i kombination med at de økologiske principper understøtter at foderet produceres på bedriften. I fremtidens økologiske mælkeproduktionssystemer forventes derfor øget fokus på selvforsyning med foder. Foderrationen forventes i stigende grad at være baseret på grovfoder, idet udbyttepotentialet under danske dyrkningsbetingelser er klart højest i de typiske grovfoderafgrøder (græs, majs og helsæd) i forhold til mere proteinrige og koncentrerede afgrøder som ærter, raps, lupiner og korn til modenhed. Der er imidlertid behov for mere viden om den mest hensigtsmæssige tilpasning af bedriften således, at en høj selvforsyning med foder, kan ske samtidig med at bedriften opretholder sin lønningsevne, og fodringen tilgodeser køernes behov og fremmer produkternes kvalitet.

Aktualiteten heraf understreges af en spørgeskema undersøgelse blandt rådgivere i 2002 (<http://www.lr.dk/kvaeg/informationsserier/lk-meddelelser/1190.htm>). Den viste bl.a. at kun omkring halvdelen af besætningerne har kunnet opretholde ydelsen ved overgang til 100% økologiske fodring og konsulenterne skønner, at det er i 10% af besætningerne er kommet øgede sygdomsproblemer efter overgang til 100% økologisk fodring.

